

Letecká operační skupina a její úkoly

Major Otakar Vlach

Autor řeší otázku velmi aktuální: složení a organizační začlenění letecké operační skupiny do struktury velení letectva a do součinnostních vztahů letectva a pozemní armády. Definuje hlavní úkoly letecké operační skupiny a uvádí způsoby jejich plnění v období plánování i v průběhu vedení boje. Redakce doufá, že článek vyvolá hlubší zájem velitelů a specialistů ve štábech svazků i svazů a podnítí je k plodné diskusi.

Význam prostředků vzdušného napadení spolu se změnami v organizaci a výzbroji vojsk i charakteru a názorech na vedení soudobého boje a operace si vyžádaly nové řešení leteckého zabezpečení armádní operace.

Cíle armádní operace může být dosaženo jen nejužší součinností všech druhů pozemních vojsk, při plnohodnotném zabezpečení letectvem a ostatními prostředky vzdušného napadení.

Rychlý spád a složitost operací i často se měnící situace si vyžaduje okamžitou reakci letectva ve prospěch vševojskové armády. Tato skutečnost si vynucuje, aby na VS vševojskové armády byl letecký orgán, který je schopen veliteli armády navrhnout použití pro něj vyčleněných sil a prostředků letectva, v nejkratším čase realizovat požadavky velitele armády i řešit všechny otázky součinnosti mezi štáby letecké a vševojskové armády. Takovým orgánem je letecká operační skupina (LOS).

Letecká operační skupina je orgánem velitele a štábu letecké armády; je určena k řešení všech otázek součinnosti mezi štábem letecké armády a štábem vševojskové armády, k zabezpečení podkladů pro plánování, k usměrňování a řízení bojové činnosti letectva v armádní operaci.

* * *

Letecké operační skupiny se vysílají zpravidla ke všem armádám (tedy i k armádám druhého sledu, jejichž zasazení se předvídá), a to tak, aby se zúčastnily v plném rozsahu plánování armádní operace.

Je výhodné, aby LOS zaujaly své místo u armády ještě před vydáním směrnice velitele fronty.

Letecká operační skupina se rozmisťuje na VS armády, a je-li dostatečně silná, obsazuje i PVS armády. Při rozmístění v prostoru VS je výhodné, aby byla umístěna v bezprostřední blízkosti oddělení PVO armády.

V označení letecké operační skupiny je uvedeno číslo letecké i vševojskové armády, např. „Letecká operační skupina 1. letecké armády u 3. armády“ (LOS 1. LA u 3. A).

Složení letecké operační skupiny je závislé na úkolu vševojskové armády i na sílách a prostředcích letectva, vyčleněných pro

zabezpečení armády. Ve prospěch armády, zasazené na hlavním směru fronty, bude působit i většina sil letectva LA. Úkoly letecké operační skupiny u této armády budou tedy podstatně složitější než u armády na vedlejším směru nebo na pasivním úseku fronty.

Zkušenosti ukázaly, že složení letecké operační skupiny může být následující:

- náčelník LOS,
- 4 až 6 důstojníků operačního oddělení,
- 2 až 3 důstojníci průzkumného oddělení,
- 1 až 2 letovodi,
- 1 důstojník 6. oddělení,
- 1 důstojník spojovacího oddělení,
- 1 až 2 důstojníci leteckého týlu,
- 1 kreslič,
- 1 písař.

Celkem tedy 11 až 15 důstojníků (mimo důstojníky ve spo-

jovaci jednotce) a 2 poddůstojníci z povolání.

Činnost letecké operační skupiny zabezpečuje spojovací jednotka (její složení a prostředky jsou uvedeny níže) a dopravní prostředky (2 osobní terénní automobily, 2 až 3 štábní a 1 nákladní automobil).

* * *

Dříve, než přejdeme k úkolům letecké operační skupiny, je třeba se zmínit o některých zásadách organizace plánování a řízení bojové činnosti frontového letectva.

Operačně taktické vlastnosti letectva, zásady jeho operačního a bojového použití, počty svazků a útvarů letectva v LA si vyžadují centralizovaného použití letectva v rámci celého frontu a to zvláště pro splnění těchto úkolů:

- vedení vzdušného průzkumu;
- ochrana vojsk před údery ze vzduchu a vzdušným průzkumem;
- ničení zbraní hromadného ničení;
- boj o nadvládu ve vzduchu;
- hromadné akce letectva (letecká příprava a protipříprava);
- boj s hlubšími operačními zálohami;
- zabezpečení dopravy a shozů vzdušných výsadek a vedení boje s výsadky nepřitele;
- ničení a boření některých důležitých stálých cílů na území nepřitele (komunikační síť, vojenskoprůmyslové závody, stálé sklady vojenského materiálu atd.).

Při plánování a použití letectva ke všem těmto úkolům vychází štáb LA z rozhodnutí velitele frontu a z požadavků velitelů armád. Velitelé a štáby armád jsou pak informováni prostřednictvím letecké operační skupiny o použití letectva do pásma armády (o cílech činnosti letectva, úsilí, výsledcích bojové činnosti atd.).

Řada dalších úkolů, které letectvo plní na bojišti, si však vyžaduje, aby velitel armády mohl ovlivnit průběh operace použitím letectva podle vývoje situace a na zá-

kladě vlastního rozhodnutí. K těmto úkolům patří:

1. vyhledávání a ničení ZHN;
2. boj s bližšími operačními zálohami a druhými sledy v prostorech soustředění, na přesunech a při zasazení;
3. podpora boje pozemních vojsk na bojišti;
4. zabezpečení zasazení druhých sledů a záloh a jejich podpora;
5. další úkoly neplánované velitelem frontu.

K zabezpečení těchto úkolů se zpravidla vyčleňuje veliteli armády úsilí stíhacího bombardovacího letectva na celou operaci a upřesňuje se denně. Úsilí ostatních druhů letectva (stíhacího, průzkumného, popřípadě bombardovacího) se ve prospěch armády vyčleňuje jen ve zcela výjimečných případech (armáda na samostatném směru apod.). Musí tedy velitel a štáb armády, mimo úkolů plánovaných velitelem frontu ve prospěch armádní operace a mimo armádě vyčleněné úsilí stíhacího bombardovacího letectva předkládat požadavky na použití ostatních druhů letectva prostřednictvím letecké operační skupiny veliteli LA, popřípadě veliteli frontu.

Plánování a použití letectva ve prospěch vševojskové armády tedy ovlivňuje:

- velitel frontu (velitel LA) v rámci frontové operace;
- velitel armády svými požadavky na použití letectva v jeho prospěch (a také u vyčleněných mu vzletů stíhacího bombardovacího [popřípadě jiných druhů] letectva).

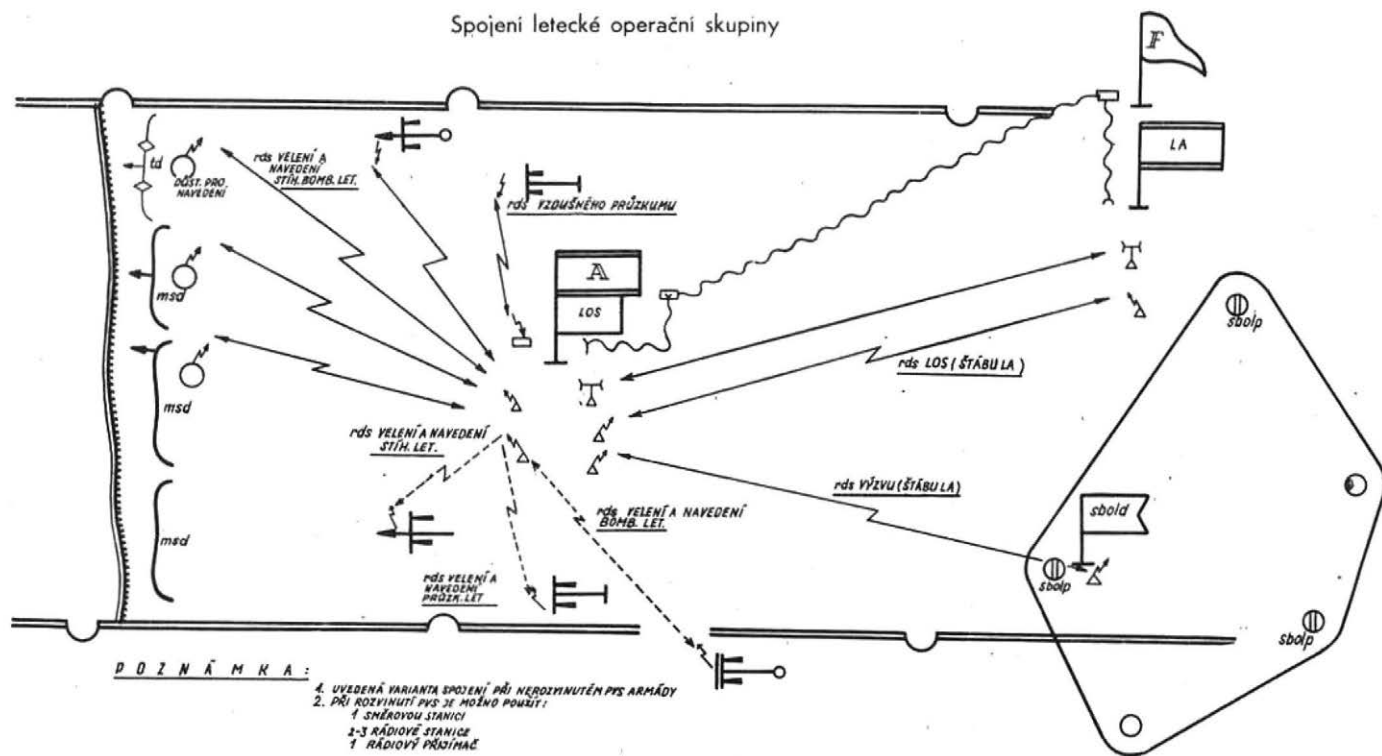
Složitost leteckého zabezpečení armádní operace i jeho význam pro splnění cílů operace vyžadují, aby mezi veliteli a štáby LA a armády byl zabezpečen nepřetržitý styk. Tento styk zabezpečuje LOS.

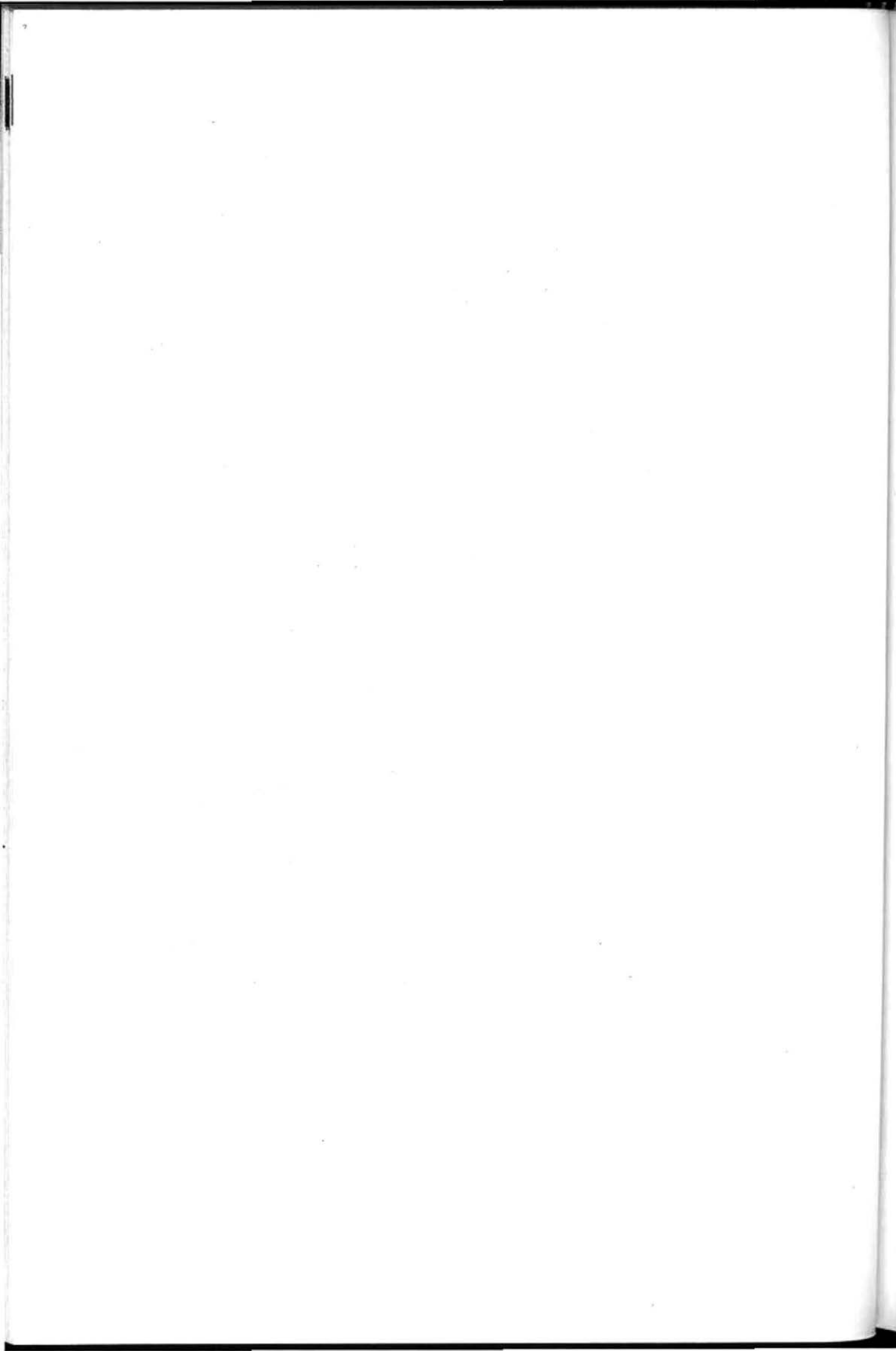
* * *

Letecká operační skupina plní v období plánování a vedení armádní operace tyto úkoly:

SCHÉMA

Spojení letecké operační skupiny

1. Nepřetržitě informuje velitele a štáb armády o uskupení, možnostech a pravděpodobné činnosti letectva a ostatních prostředků vzdušného napadení nepřítele.

2. V potřebném rozsahu seznamuje velitele a štáb armády se situací vlastního letectva, o vyčleněných silách a prostředcích pro zabezpečení armády i úkolech a činnosti letectva v pásmu armády (popřípadě v pásmech sousedních armád), plánovaných velitelem frontu a LA.

3. Navrhuje veliteli armády použití vyčleněných sil a prostředků letectva, atomových pum a jiných zbraní hromadného ničení určených velitelem frontu pro zabezpečení armádní operace.

4. Zpracovává a předkládá veliteli a štábu LA požadavky velitele armády na činnost letectva (mimo vyčleněné úsilí letectva pro zabezpečení armády), kterou plánuje štáb LA (ochrana stíhacím letectvem, vzdušný průzkum, činnosti bombardovacího letectva, shoz atomových pum, použití raket a ostatních druhů ZHN).

5. Informuje velitele a štáb LA o situaci armády, rozhodnutích velitele armády a uplatňuje požadavky velitele LA u velitele a štábu armády.

6. Organizuje součinnost na stupni LA — vševojsková armáda, zpracovává plány součinnosti a v některých případech i plány leteckého zabezpečení armádní operace.

7. Sleduje a vyhodnocuje činnost letectva, působícího ve prospěch armády a informuje štáb armády o výsledcích bojové činnosti.

8. Není-li stanoveno jinak, vyzývá v rámci plánovaného vyčleněného úsilí letouny k plnění úkolů a je-li třeba, velí jim ve vzduchu.

9. Řídí činnost důstojníků pro navedení u motostřeleckých a tankových divísi.

* * *

Činnost letecké operační skupiny v období plánování je ovlivněna především skutečností, že v průběhu plánování ve štábu armády plánuje štáb LA letecké zabezpečení frontové operace a tím i centralizované použití letectva do pásma (ve prospěch) jednotlivých armád. Vzhledem k tomu, že zámysly a rozhodnutí velitele armády a velitele LA jsou na sebe závislé, musí letecká operační skupina zabezpečit mezi oběma štáby dokonalou informovanost a rychlé vzájemné předávání požadavků.

K zabezpečení informovanosti mezi štábem LA a štábem armády musí letecká operační skupina znát zámysl obou velitelů a předpokládat vývoj vzdušné a pozemní situace. To klade vysoké nároky na složení letecké operační skupiny a schopnosti jednotlivých jejích příslušníků, kteří musí být schopni zvládnout problematiku armádní operace, použití všech druhů letectva a řadu otázek bojového, speciálního a materiálního technického zabezpečení.

Letecká operační skupina se zúčastňuje plánování ve štábu armády. Nepřetržitý styk musí udržovat s operačním oddělením, oddělením PVO, štábem dělostřelectva a štábem týlu armády; s ostatními odděleními a složkami (druhy vojsk) štábu armády podle

okamžité potřeby. Současně musí být letecká operační skupina informována v potřebném rozsahu o všech zásadních rozhodnutích velitele LA a plánované bojové činnosti letectva, které mají vliv na zahájení a průběh armádní operace.

Výsledkem činnosti letecké operační skupiny v období plánování je zpracování všech potřebných údajů týkajících se letectva do plánu operace armády, předání všech podkladů štábu LA do plánu leteckého zabezpečení armádní operace (nezpracovává-li tento plán sama), zpracování plánu součinnosti na stupni LA—vševojsková armáda.

* * *

Činnost letecké operační skupiny v průběhu vedení boje spočívá v dovedném usměrňování bojové činnosti letectva ve prospěch armády podle vývoje situace. Soudobý boj si vyžaduje stále častějších změn v plánovaném použití letectva; zvyšuje se počet vzletů na výzvu a před letectvem vystávají zvýšené požadavky především co do rychlosti zásahů na bojišti bez dlouhých příprav. Tyto okolnosti ovlivňují i práci letecké operační skupiny, která musí zabezpečit sladěnou činnost letectva LA s vývojem pozemní situace v pásmu armády.

Správné rozhodování velitele armády při řízení boje je závislé především na dostatečném množství a kvalitě zpráv o nepříteli. Význam zpráv vzdušného průzkumu vyžaduje, aby letecká operační skupina včas kladla požadavky na vzdušný průzkum, který je centralizovaně řízen štábem letecké armády a aby předávala veliteli a štábu armády výsledky vzdušného průzkumu. Zprávy vzdušného průzkumu získává letecká operační skupina informacemi ze štábu LA a odposlechem sítě vzdušného průzkumu.

Protivzdušnou obranu v celém pásmu armády řeší centralizovaně v rámci frontu štáb LA. Povinnosti letecké operační skupiny je však upřesňovat použití stíhacího letectva podle potřeb armády z hlediska změn v plánovaných úkolech stíhací ochrany (změny v přesunech i rozmístění vojsk). Letecká operační skupina proto zpravidla nemá prostředky pro souvislé vedení vzdušné situace. K sledování všeobecné vzdušné situace využívá údajů armádní hlásky.

Těžiště činnosti letecké operační skupiny spočívá v navrhování, vyžadování a usměrňování bojové činnosti stíhacího bombardovacího letectva v rámci vzletů vyčleněných pro podporu armády. Podle rozhodnutí LA může letecká operační skupina vyžadovat zásahy stíhacím bombardovacím letectvem buď **přes štáb LA** (v těch případech, kdy je vyčleněné úsilí ve prospěch armády nízké; v tomto případě řídí činnost stíhacího bombardovacího letectva štáb LA), nebo **přímo u stíhací bombardovací letecké divise** určené pro podporu armády (to tehdy, je-li vyčleněno plné bojové úsilí sbold nebo jeho větší část ve prospěch armády).

Při podpoře pozemních vojsk je povinností letecké operační skupiny upřesňovat cíle bojové činnosti, řídit navedení letounů prostřednictvím důstojníků pro navedení u motostřeleckých a tankových divísi a sledovat výsledky bojové činnosti.

Na pokyn štábu LA může letecká operační skupina řídit i bojovou činnost stíhacího letectva, pokud se zúčastňuje ničení cílů na zemi i bombardovacího letectva ve vzduchu a to zvláště tehdy, vyžaduje-li to situace, např. okamžitý zásah proti ZHN nepříteli, nedostatečné zprávy o poloze cíle ve štábu LA apod.

Pro velitele a štáb armády je rozhodující, aby byli dokonale informováni o bojové činnosti letectva v pásmu armády, kterou vede letectvo podle rozhodnutí velitele frontu nebo velitele LA (ať již jde o úkoly předem plánované nebo neplánované). Znalost bojového použití letectva do pásma armády zabrání zbytečným požadavkům ze strany

velitele a štábu armády. Velitel armády může pak vlastní prostředky (vydělené úsilí stíhacího bombardovacího letectva a prostředky dělostřelectva) použít k umlčování a ničení jiných cílů. Přesná informovanost armády o činnosti letectva je zvláště důležitá při hromadných akcích (letecká a dělostřelecká příprava, protipříprava, zabezpečení zasazení druhých sledů a záloh), zvláště je-li třeba upřesnění co do cílů a času. Potřebnou informovanost musí zabezpečit letecká operační skupina.

V průběhu operace se velmi často vyskytnou situace, které si vyžadují neplánovaný zásah letectvem ve prospěch armády, mimo rámec pro armádu stanoveného úsilí nebo neplánované použití ZHN, zvláště atomových pum. Tyto požadavky předkládá velitel armády veliteli frontu a současně letecká operační skupina veliteli LA. O těchto požadavcích armády rozhodne po návrhu velitele LA veliteli frontu.

Štáb letecké armády při řízení bojové činnosti letectva musí vycházet z podrobné znalosti pozemní situace. Jak ukazují zkušenosti mohou pozemní situací a její vývoj nejrychleji a nejpodrobněji předat štábu LA letecké operační skupiny. Proto je povinností letecké operační skupiny nepřetržitě předávat do štábu LA všechny potřebné údaje o vývoji situace v pásmu armády (linie fronty, rozhodnutí velitelů armád atd.).

Letecká operační skupina v průběhu bojové činnosti, kromě dokumentace zpracované v období plánování, vede následující bojovou a pomocnou dokumentaci:

1. mapu situace vlastního a nepřátelského letectva v pásmu armády (měřítko 1 : 500 000);
2. výkazovou mapu letecké operační skupiny (v měřítku, které používá štáb armády, tj. 1 : 200 000 nebo 1 : 100 000;
3. deník zpráv;
4. deník rozkazů a požadavků;
5. deník hlášení;
6. další pomocnou dokumentaci, jako pracovní mapy, podle odbornosti jednotlivých důstojníků, schémata, záznamy atd.

Z pomůcek si zasluží zvláštní pozornost především pomůcky utajeného velení, zejména proto, že hlavním druhem pojítka letecké operační skupiny je rádio. Kódové a signální tabulky musí spolehlivě utajit předávané zprávy, současně však musí zabezpečit rychlé předávání rozkazů, požadavků a informací.

Činnost letecké operační skupiny je závislá na trvalém a neselehávajícím spojení. K zabezpečení spojení se podřizuje náčelníku letecké operační skupiny spojovací jednotka s těmito pojítky:

- 1—2 směrové stanice,
- 4—6 rádiových stanic,
- 1—2 rádiové přijímače.

Letecká operační skupina zřizuje a udržuje spojení:

1. se štábem LA směrovou stanicí a rádiem v rádiové síti leteckých operačních skupin nebo v rádiové síti štábu LA. Rádiovou síť leteckých operačních skupin — zřizuje štáb LA v případě, že je větší počet leteckých operačních skupin, zpravidla více než dvě.

Současně se využívá linkové nebo směrové spojení mezi armádou a frontem.

2. S důstojníky navedení u motostřeleckých a tankových divísi a letouny ve vzduchu v síti velení a navedení stíhacího bombardovacího letectva. Vyžaduje-li to situace, vstupuje též do sítě velení a navedení jiných druhů letectva (stíhacího, bombardovacího, průzkumného atd.).

3. S leteckými divisemi, které plní úkoly ve prospěch vševojskové armády, v rádiové síti výzvy nebo štábu LA.

4. K odposlechu sítě vzdušného průzkumu se vyčleňuje rádiový přijímač.

Obsazuje-li letecká operační skupina i PVS armády, buduje spojení na PVS v plném rozsahu jako na VS. (Při nedostatku spojovacích prostředků jen v omezeném rozsahu.)

Schéma organizace spojení letecké operační skupiny je uvedeno v příloze.

Pro spojení s leteckou armádou využívá letecká operační skupina spojovacích prostředků mezi armádou a frontem jako fototelegraf, pohyblivá pojítka (vrtulníky) atd.

Автор ретает вопрос очень злободневный, т. е. состав и организационное включение авиационной оперативной группы в структуру командования ВВС и во взаимодействующие соотношения ВВС и сухопутных войск. Он определяет основные задачи авиационной оперативной группы и приводит приемы их выполнения в период планирования и в ходе ведения боя.

Редакция уверена, что статья вызовет более глубокий интерес командиров и специалистов в штабах объединений и соединений и побудит их на плодотворную дискуссию.
